

Warszawa, dnia 30 stycznia 2025r.

P-30.01.2025-JCz

Szanowny Pan

Radca Prawny

Szanowny Panie Mecenasie,

Odpowiadając na Pana prośbę skierowaną w mailu z dnia 3 stycznia 2025r. do Komisji Etyki i Wykonywania Zawodu Krajowej Rady Radców Prawnych, o wyrażenie pisemnego stanowiska, czy jako radca prawny (nr wpisu) zatrudniony na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy (pełen etat) w W i świadczący na rzecz tego podmiotu leczniczego pomoc i obsługę prawną, może Pan jednocześnie wykonywać obowiązki w ramach samodzielnej sekcji do spraw nadzoru i kontroli, Komisja Etyki i Wykonywania Zawodu Krajowej Rady Radców Prawnych (dalej też jako „Komisja”) przedstawia poniżej swoje stanowisko w tej sprawie.

Komisja zastrzega jednak, że jej rolą nie jest recenzowanie, ani ocena zgodności lub sprzeczności konkretnego modelu wykonywania zawodu radcy prawnego z Kodeksem Etyki Radcy Prawnego (załącznik do uchwały Nr 884/XI/2023 Prezydium Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 7 lutego 2023 r. w sprawie ogłoszenia tekstu jednolitego Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, dalej też jako „KERP”), ustawą z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 499), dalej też jako „ustawa”), czy Regulaminem wykonywania zawodu radcy prawnego (załącznik do uchwały Nr 124/XI/2022 Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 3 grudnia 2022 r. w sprawie Regulaminu wykonywania zawodu radcy prawnego, dalej też jako „Regulamin”).

Komisja, co do zasady, dokonuje wykładni przepisów w szczególności wskazanych wyżej aktów prawnych, na tle abstrakcyjnie, hipotetycznie przedstawionych problemów, gdyż oceny już zaistniałych stanów faktycznych, dokonują organy prowadzące postępowania w sprawie odpowiedzialności dyscyplinarnej za postępowanie sprzeczne z prawem, zasadami etyki lub godnością zawodu, bądź za naruszenie obowiązków zawodowych (art. 64 ust. 1 i nast. ustawy).

Z opisu planowanych, przyszłych działań Pana pracodawcy, wynika, że zamierza on utworzyć samodzielną sekcję do spraw nadzoru i kontroli. Zadaniem tejże sekcji ma być nadzór i kontrola nad czynnościami podejmowanymi w ramach wyżej wskazanego podmiotu leczniczego, zaś do Pana zadań w tej komórce należeć ma, w szczególności czuwanie nad tym, aby czynności te wykonywane były zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami prawa. W tym względzie Dyrekcja planuje powierzenie Panu dodatkowych zadań. Utworzenie tejże sekcji ma w zamyśle Dyrekcji usprawnić nadzór nad wykonywanymi zadaniami i czynnościami przez osoby zatrudnione w ramach podmiotu leczniczego. W ww. podmiocie jest Pan jedynym radcą prawnym.

Mając na uwadze powyższe, zasadniczo, problem sprowadza się, zdaniem Komisji, do udzielenia odpowiedzi na pytanie, czy zgodnie z ustawą, KERP i Regulaminem, radca prawny świadczący pomoc prawną na rzecz danego podmiotu (wykonujący zawód radcy prawnego w myśl art. 4 ustawy, zgodnie z którym wykonywanie zawodu radcy prawnego polega na świadczeniu pomocy prawnej), może wykonywać równocześnie inne zadania na rzecz tego samego Klienta.

Należy poczynić zastrzeżenie w tym miejscu, iż w skierowanym do Komisji wniosku w sposób niejednoznaczny określił Pan charakter czynności, które mają być Panu powierzone na stanowisku w planowanej do utworzenia sekcji do spraw nadzoru i kontroli. Pana wniosek stanowi, że należeć do nich będzie m.in. „czuwanie nad tym, aby czynności te wykonywane były zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami prawa”. Jeżeli zatem w istocie chodzi tylko o ten zakres zadań, a przez „czuwanie”, należy rozumieć „doradztwo” lub inne czynności charakterystyczne dla wykonywania zawodu radcy prawnego (art. 6 ust. 1 ustawy), to Komisja nie widzi przeszkód dla świadczenia pomocy prawnej na rzecz takiej jednostki audytu wewnętrznego. Komórki audytu wewnętrznego korzystają bowiem z pomocy prawnej zatrudnionego w podmiocie radcy prawnego lub zespołu radców prawnych.

Należy przy tym zwrócić uwagę, a to wobec niejednoznacznego określenia charakteru wykonywanych czynności, na kwestie niezależności przy wykonywaniu czynności zawodowych i ewentualnych zagrożeń z tym związanych. W związku ze wskazaniem przez Pana, że przedmiotem nadzoru i kontroli mają być w szczególności zadania i czynności wykonywane przez pracowników, to nie można wykluczyć przypadków, w których uprzednio pracownicy będą przy wykonywaniu powierzonych im obowiązków zwracać się do Pana, jako radcy prawnego, o pomoc prawną. W takich przypadkach, następcza ocena w ramach nadzoru i kontroli wymagać będzie uwzględniania, w szczególności przepisów art. 7 ust. 2, art. 25 ust. 1 i art. 26 KERP.

Jeśli zaś sytuacja przedstawiona w zapytaniu, polega na tym, że niejako obok wykonywania przez Pana pracy na stanowisku radcy prawnego, de facto ma Pan wykonywać inne czynności w tej samej jednostce, to zdaniem Komisji, problem ten należy rozpoznać na gruncie przepisów art. 9 ust. 1, ust. 2 i ust. 4 ustawy, oraz regulacji zawartych w § 25 ust. 1 i 3 KERP oraz w i § 9 ust. 1 Regulaminu.

Odnosnie do radcy prawnego wykonującego zawód w ramach stosunku pracy, ustawa stawia w przepisie art. 9 ust. 1 ustawy wymaganie, aby zajmował on samodzielne stanowisko podległe bezpośrednio kierownikowi jednostki organizacyjnej. Radcy prawnemu nie można polecać wykonania czynności wykraczającej poza zakres pomocy prawnej (art. 9 ust. 4 ustawy). Na stanowisku radcy prawnego mogą być wykonywane wyłącznie zadania związane ze świadczeniem pomocy prawnej przez radcę prawnego. Wykonywanie na takim stanowisku czynności innych niż świadczenie pomocy prawnej, ewentualnie koordynowanie tej pomocy (o czym stanowi art. 9 ust. 2 ustawy, a co nie ma tu miejsca, wobec faktu zatrudnienia wyłącznie jednego radcy prawnego) może skutkować ograniczeniem niezależności radcy prawnego, która

stanowi jedną z podstawowych zasad wykonywania tego zawodu. Ponieważ zaś celem przepisu art. 9 ustawy jest zapewnienie radcy prawnemu niezależności, niezbędnej dla należytego świadczenia pomocy prawnej, w celu ochrony prawnych interesów klienta a regulacja ta ma charakter bezwzględnie wiążący, nie może być wolą stron stosunku pracy ani wyłączona albo ograniczona. Zagrożeniem dla niezależności byłoby powierzenie radcy prawnemu do realizacji obok świadczenia pomocy prawnej, czynności nie mieszczących się w zakresie świadczenia pomocy prawnej. Nie ma przy tym znaczenia czy czynności takie miałyby być wykonywane w ramach stanowiska radcy prawnego, czy innego, dodatkowego stanowiska u pracodawcy.

Paragraf 25 ust. 1 – 3 KERP stanowi, że radca prawny nie może prowadzić jakiejkolwiek działalności lub w jakikolwiek sposób uczestniczyć w czynnościach, które ograniczałyby jego niezależność, uchybiałyby godności zawodu, stwarzałyby zagrożenie dla tajemnicy zawodowej lub powodowałyby wystąpienie konfliktu interesów. **Radca prawny w ramach wykonywania zawodu może, z zastrzeżeniem ust. 1, wykonywać czynności pozostające z nim w bezpośrednim związku lub podporządkowane świadczeniu pomocy prawnej jako świadczeniu głównemu.** Działalność radcy prawnego, w szczególności zawodowa lub gospodarcza, niebędąca świadczeniem pomocy prawnej lub niepozostająca z nią w bezpośrednim związku, może być wykonywana jedynie z zastrzeżeniem ust. 1 **i powinna być wyraźnie oddzielona od wykonywania zawodu radcy prawnego.**

Postawiony przez Pana problem, dotyczy także regulacji zawartej w §9 ust. 1 Regulaminu, który stanowi, że radcy prawnemu nie wolno zawrzeć umowy o pracę lub umowy cywilnoprawnej, która ogranicza jego niezależność, narusza lub zagraża naruszeniem tajemnicy zawodowej, powoduje powstanie konfliktu interesów lub uchybia godności zawodu.

Mając na uwadze powyższe, Komisja konsekwentnie podtrzymuje wcześniej prezentowane już stanowisko (por. Zbiór Stanowisk Komisji Etyki i Wykonywania Zawodu do 5 lipca 2024 roku (<https://kirp.pl/zbior-stanowisk-komisji-etyki-i-wykonywania-zawodu-do-5-lipca-2024-roku-2/>), że osoba zatrudniona na stanowisku radcy prawnego w danej jednostce może w tej jednostce (na tym stanowisku) wykonywać jedynie zawód radcy prawnego, tj. świadczyć pomoc prawną, z tym zastrzeżeniem, że radca prawny może pełnić funkcję koordynatora pomocy prawnej w tej jednostce (P-06.06.2019-RW).

Komisja wypowiadała się wielokrotnie w kwestii możliwości łączenia z wykonywaniem zawodu radcy prawnego innych zajęć, w tym negatywnie z pełnieniem funkcji kierowniczych (w szczególności w urzędzie publicznym – por. Komisja: sk-22.01.2018-jk, p-06.06.2019-rw, p-22.11.2021-rw patrz <https://kirp.pl/etyka-i-wykonywanie-zawodu/zbior-stanowisk-komisji-etyki-i-wykonywania-zawodu-2020/>; patrz także stanowisko OBSiL z 22.08.2019r., patrz <http://obsil.kirp.pl/wp-content/uploads/2019/09/Opinia-z-22.08.2019-r.-Radca-prawny-na-stanowisku-nieradcowskim.pdf>) i pogląd ten zostaje utrzymany. W stanowiskach tych podnoszono, że biorąc pod uwagę regulacje art. 4, art. 6 ust. 1, art. 9 ust. 1, ust. 2 i ust. 4 ustawy oraz art. 25 KERP, stwierdzić należy, że osoba zatrudniona na stanowisku radcy prawnego w danej jednostce może w tej jednostce wykonywać jedynie zawód radcy prawnego, tj. świadczyć pomoc prawną na rzecz zatrudniającego go Klienta.

Konkludując, zdaniem Komisji, nie da się pogodzić z przytoczonymi wyżej regulacjami prawnymi, wykonywania przez radcę prawnego w tej samej jednostce, w której jest on zatrudniony na podstawie umowy o pracę na stanowisku radcy prawnego, równocześnie „innej pracy” bez uszczerbku dla podstawowych zasad wykonywania zawodu radcy prawnego wskazanych wyżej.

Opracowanie:

r.pr. Jolanta Czepe

**Przewodnicząca
Komisji Etyki i Wykonywania Zawodu
Krajowej Rady Radców Prawnych
r.pr. dr Katarzyna Palka-Bartoszek**